

Monika Roberta Korczyńska, Justyna Rogalska

ŚWINKA W POLSCE W 2013 ROKU *

Zakład Epidemiologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego
- Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie

STRESZCZENIE

WSTĘP. Od 2003 roku szczepienia przeciw śwince są w Polsce obowiązkowe, wykonywane według dwudawkowego schematu szczepionką skojarzoną MMR (przeciw odrze, śwince, różyczce). W latach wcześniejszych szczepienia przeciwko śwince były tylko zalecane. Pomimo tego, iż dzięki szczepieniom, w przeciągu ponad dziesięciu lat zaobserwowano spadek liczby zachorowań na świnkę, nadal pozostaje ona częstą chorobą wieku dziecięcego.

CEL PRACY. Celem pracy była ocena epidemiologicznej sytuacji świnki w Polsce w 2013 roku w porównaniu do sytuacji w ubiegłych latach.

MATERIAŁ I METODY. Ocena sytuacji epidemiologicznej świnki w Polsce w roku 2013 przeprowadzono na podstawie wyników analizy danych z biuletynu „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2013 roku” oraz „Szczepienia ochronne w Polsce w 2013 roku” (MP. Czarkowski, Warszawa 2014, NIZP-PZH, GIS). Dodatkowo wykorzystano „Definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane na potrzeby nadzoru epidemiologicznego stosowane w 2012-2013 r.” (Zakład Epidemiologii, NIZP-PZH) oraz Program Szczepień Ochronnych na rok 2013.

WYNIKI. W 2013 roku w Polsce zarejestrowano 2 436 zachorowań na świnkę. Zapadalność ogółem wyniosła 6,3 na 100 tys. i była niższa o 12,5% w porównaniu z rokiem poprzednim i niższa o 18,2% w porównaniu z medianą za lata 2007-2011. Najwyższą zapadalność 54,0 na 100 tys. zanotowano u dzieci w wieku 5 lat. Zapadalność u mężczyzn (7,5 na 100 tys.) była wyższa niż u kobiet (5,2). W 2013 roku w Polsce z powodu świnki hospitalizowanych było 38 osób. Poziom zaszczepienia przeciw śwince dzieci w 3 roku życia spadł o 0,4% w porównaniu do 2012 roku i wynosił 97,5% w skali całej Polski.

WNIOSKI. Systematyczna realizacja szczepień przeciw śwince zgodnie z Kalendarzem Szczepień Ochronnych spowodowała znaczący spadek liczby rejestrowanych zachorowań. Przy utrzymaniu wysokiego odsetka zaszczepionych dzieci, spadek ten będzie postępował w kolejnych latach.

Słowa kluczowe: *świnka, nagminne zapalenie przyusznic, epidemiologia, Polska, 2013 rok*

WSTĘP

Wprowadzenie w Polsce w 2003 roku obowiązkowych szczepień przeciw śwince spowodowało spadek rejestrowanej liczby zachorowań. Na świnkę choruje jednak co roku ponad 2 tys. osób, wśród nich najwięcej zachorowań odnotowuje się u dzieci.

CEL PRACY

Celem pracy jest ocena sytuacji epidemiologicznej świnki w Polsce w roku 2013 oraz stanu zaszczepienia przeciw śwince w populacji ogólnej.

MATERIAŁ I METODY

Ocenę sytuacji epidemiologicznej świnki w Polsce w 2013 roku przeprowadzono w oparciu o wyniki analizy danych z biuletynu „Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2013 roku” (Czarkowski MP i in., Warszawa 2014, NIZP-PZH i GIS), natomiast ocenę stanu uodpornienia populacji przeprowadzono na podstawie danych z biuletynu „Szczepienia ochronne w Polsce w 2013 roku” (Czarkowski MP i in., Warszawa 2014, NIZP-PZH i GIS). Używana w pracy klasyfikacja przypadków zachorowań na świnkę opiera się na definicji przypadku przyjętej przez Komisję Europejską w decyzji z dnia 28 kwietnia 2008 r. zmieniającej decyzję 2002/253/EC i wprowa-

dzoną do rutynowego nadzoru w Polsce w 2009 roku. („Definicje przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego”, Zakład Epidemiologii NIZP-PZH, 2012-2013). Ponadto, w pracy odwołano się do Programu Szczepień Ochronnych na 2013 r. (Załącznik do komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dn. 29 października 2012 r.).

WYNIKI

Sytuacja epidemiologiczna świnki w Polsce w 2013 r. W 2013 r. w Polsce zarejestrowano 2436 zachorowań na świnkę, o 343 zachorowań mniej niż w 2012 r. Zapadalność ogółem wyniosła 6,37 i była niższa o 12,5% w porównaniu do poprzedniego roku i niższa o 18,2% w porównaniu z medianą za lata 2007-2011. W 2013 r. najwięcej zachorowań odnotowano w województwach: mazowieckim (349) i śląskim (327). Najmniej przypadków odnotowano w województwie świętokrzyskim (63). W porównaniu do 2012 roku, liczba przypadków zmniejszyła się w większości województw. Wzrost liczby zachorowań zarejestrowano tylko w województwach mazowieckim i lubuskim (tab.I).

Najwięcej zachorowań na świnkę zarejestrowano w I kwartale 2013 r. (650, tj. 26,7% ogólnie zachorowań), najmniej w III kwartale (533, tj. 21,9%). Zauważalne jest zmniejszenie liczby przypadków zarejestrowanych w II kwartale w 2013 roku (533 przypadków) w stosunku do liczby zachorowań odnotowanych w poprzednim roku (580) (liczba przypadków zmniejszyła się o około 20%).

Należy zauważyć, że od czasu wprowadzenia szczepień obowiązkowych odnotowano spadek zapadalności we wszystkich grupach wiekowych (ryc.I). Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2013 roku najwięcej zachorowań zostało zarejestrowano wśród dzieci w wieku do 14 roku życia - 1652, tj. 67,8% ogólnej liczby przypadków. Przeważały zachorowania dzieci w wieku 5-9 lat – 832, tj. 34,2% ogólnej liczby zachorowań (zapadalność 43,6 na 100 tys.). W grupie wieku 0-4 i 10-14 lat zarejestrowano odpowiednio 452 (zapadalność 22,3 na 100 tys., 18,6% ogólnej liczby zachorowań) i 368 (zapadalność 19,9, 15,1%). U osób powyżej 54 roku życia zapadalność wyniosła poniżej 1 na 100 tys., a zachorowania w tej grupie wieku stanowiły 2,7% ogólnej liczby przypadków (tab.II).

W 2013 roku częściej chorowali mężczyźni (1402 zachorowań, zapadalność – 7,5 na 100 tys.) niż kobiety (1034, 5,2). Zachorowania osób powyżej 35 r. ż. w większości dotyczyły kobiet.

Zapadalność na świnkę w mieście (6,2 na 100 tys.) była niższa niż na wsi (6,6). Najwyższą zapadalność – 6,7 na 100 tys. mieszkańców zarejestrowano w miastach liczących 20-49 tys., najniższą – 6,1 odnotowano

w miastach liczących ≥ 100 tys. mieszkańców. Zapadalność wg. grup wieku z uwzględnieniem środowiska zamieszkania nie różniła się znacząco.

W 2013 roku z powodu świnki hospitalizowano 38 osób (o 13 osób więcej niż w 2012 r.), co stanowiło 1,6 % ogółu zarejestrowanych chorych. Najwięcej chorych osób (8) hospitalizowano w województwie mazowieckim.

Szczepienia przeciw śwince w 2013 r. Obowiązkowe szczepienie przeciw śwince wprowadzono do Kalendarza Szczepień Ochronnych w Polsce w 2003 roku. Stosowaną szczepionką jest skojarzoną szczepionką przeciw odrze, śwince i różyczce (MMR). Przed 2003 rokiem szczepienia dzieci przeciw śwince były zalecane. Obecnie według Kalendarza Szczepień Ochronnych szczepionkę podaje się dwukrotnie, pierwszą dawkę w 2 roku życia, a dawkę przypominającą w 10 roku życia. W 2013 roku poziom zaszczepienia przeciw śwince dzieci w 3 roku życia spadł o 0,4% w porównaniu do poprzedniego roku i wynosił 97,5% w skali całej Polski (Ryc.II). Najwyższy odsetek zaszczepionych osób (99,7%) odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim, zaś najniższy w województwie mazowieckim (96,4%) i małopolskim (97,3%).

Wśród zarejestrowanych w 2013 r. 2436 zachorowań na świnkę, 1052 osoby (43,2%) zostały zaszczepione jedną dawką, 254 (10,4%) otrzymało dwie dawki szczepionki MMR, a 494 (20,3%) w ogóle nie zostało zaszczepionych. U 636 osób (26,1%) brak było informacji o szczepieniach. Prowadzenie w Polsce szczepień przeciw śwince wywarły wpływ na okresowość występowania nasileni zachorowań. Przed wprowadzeniem obowiązkowych szczepień przeciw śwince wzrost zachorowań występował okresowo (co około 3-4 lata), obecnie okresowość nasileni epidemicznych uległa wydłużeniu.

PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Po wprowadzeniu obowiązkowych szczepień przeciwko śwince zmniejszyła się w Polsce liczba zachorowań. Jednak co roku rejestrowanych jest ponad 2000 przypadków, co wskazuje na konieczność utrzymania wysokiego poziomu zaszczepienia populacji.

Otrzymano: 25.03.2015

Zaakceptowano do druku: 25.05.2015

Adres do korespondencji:
mgr Monika R. Korczyńska
Zakład Epidemiologii
Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy
Zakład Higieny
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa
e-mail: mkorczynska@pzh.gov.pl